बृहस्पतीत्यध्यायः सर्वतीर्थश्रेष्ठां गंगां कथयितुं प्रवर्तते इतोन्यत्तीर्थांतरं नास्तीति स्पष्टयन् ॥१॥ यदा पृच्छत्तदैवाजग्मुरिति द्वितीयेन यत्तदोरध्याहारेणान्वयः यस्य प्रश्नमात्रेण सिद्धानां दर्शनं भवति किमुत तद्दर्शनादिने

वैशंपायन उवाच बृहस्पतिसमं बुद्ध्या क्षमया ब्रम्हणः समं ॥ पराक्रमे शक्रसममादित्यसमतेजसं ॥१॥ गांगेयमर्जुनेनाजौ निहतं भूरितेजसं ॥ भ्रातृभिः सहितोन्यैश्च पर्यपृच्छद्युधिष्ठिरः ॥२॥ शयानां वीरशयने कालाकांक्षिणमच्युतं ॥ आजग्मुर्भरतश्रेष्ठं द्रष्टुकामा महर्षयः ॥३॥ अत्रिर्वसिष्ठोथ भृगुः पुलस्त्यः पुलहः क्रतुः ॥ अंगिरा गौतमो गस्त्यः सुमतिः सुयतात्मवान् ॥४॥ विश्वामित्रः स्थूलगिराः संवर्तः प्रमतिर्दमः ॥ बृहस्पत्युशनो व्यासाश्च्यवनः काश्यपो ध्रुवः ॥५॥ दुर्वासा जमदग्निश्च मार्कंडेयोथ गालवः ॥ भरद्वाजोथ रैभ्यश्च यवक्रीतस्त्रितस्तथा ॥६॥ स्थूलाक्षः शबलाक्षश्च कण्वो मेधातिथिः कृशः ॥ नारदः पर्वतश्चैव सुधन्वाथैकतो द्विजः ॥७॥ नितंभूर्भुवनो धौम्यः शतानंदो कृतव्रणः ॥ जामदग्न्यस्तथा रामः कचश्चेत्येवमादयः ॥८॥ समागता महात्मानो भीष्मं द्रष्टुं महर्षयः ॥ तेषां महात्मानां पूजामागतानां युधिष्ठिरः ॥९॥ भ्रातृभिः सहितश्चक्रे यथावदनुपूर्वशः ॥ ते पूजिताः सुखासीनाः कथाश्चक्रुर्महर्षयः ॥१० भीष्माश्रिताः सुमधुराः सर्वेंद्रियमनोहराः ॥ भीष्मस्तेषां कथाः श्रुत्वा ऋषीणां भावितात्मनां ॥११॥ मेने दिविष्टमात्मानं तुष्ट्या परमया युतः ॥ ततस्ते भीष्ममामंत्र्य पांडवांश्च महर्षयः ॥१२॥ अंतर्धानं गताः सर्वे सर्वेषामेव पश्यतां ॥ तानृषीन्सुमहाभागानंतर्धानगतानपि ॥१३॥ पांडवास्तुष्टुवुः सर्वे प्रणेमुश्च मुहुर्मुहुः ॥ प्रसन्नमनसः सर्वे गांगेयं कुरुसत्तमं ॥१४॥ उपतस्थुर्यथोद्यंतमादित्यं मंत्रकोविदाः ॥ प्रभावात्तपसस्तेषामृषीणां वीक्ष्य पांडवाः प्रकाशंतो दिशः सर्वा विस्मयं परमं ययुः ॥ महाभाग्यं परं तेषामृषीणामनुचिंत्यते ॥ पांडवाः सह भीष्मेण कथाश्चक्रुस्तदाश्रयाः ॥१६॥ वैशंपायन उवा॰ कथां ते शिरसा पादौ स्पृष्ट्वा भीष्मस्य पांडवः ॥ धर्म्यं धर्मसुतः प्रश्नं पर्यपृच्छद्युधिष्ठिरः ॥१७॥ युधिष्ठिर उवाच के देशाः के जनपदा आश्रमाः के च पर्वताः ॥ प्रकृष्टाः पुण्यतः काश्च ज्ञेया नद्यः पितामह ॥१८॥ भीष्म उवाच अत्राप्युदाहरंतीममितिहासं पुरातनं ॥ शिलोंछवृत्तेः संवादं सिद्धस्य च युधिष्ठिर ॥१९॥ इमां कश्चित्परिक्रम्य पृथिवीं शैलभूषणां ॥ असकृद्द्विपदां श्रेष्ठः श्रेष्ठस्य गृहमेधिनः ॥२०॥

तिभावः ॥२॥३॥४॥५॥६॥७॥८॥९॥१०॥११॥१२॥१३॥१४॥१५॥ महाभागं योगैश्वर्यं खेचरं त्वांतर्धानशक्त्यादिसिद्धिमत्वं ॥१६॥१७॥ देशाः भूमिभागाः जनपदाः महाजननिवासस्थानानि आश्रमाः ऋषिस्थानानि ॥१८॥१९॥ २०॥

Digitized by Google